

Recycleplan

Circulaire economie 2021 – 2025

Het Recycleplan in vogelvlucht

In dit Recycleplan schetst de gemeente Medemblik haar ambitie en visie over de circulaire economie. Het gaat er daarbij om zoveel mogelijk afval her te gebruiken en zo weinig mogelijk restafval te verbranden. Dat is belangrijk, omdat het niet duurzaam is om grondstoffen, die hergebruikt kunnen worden, te verbranden: daardoor zijn er immers meer nieuwe grondstoffen nodig.

Gelukkig heeft de gemeente instrumenten om te sturen op die hoeveelheid restafval, door serviceprikkels en prijsprikkels in te voeren. Per maatregel kan goed voorspeld worden tot welk resultaat dat leidt.

In mei 2019 was de themaraad over het nieuwe Gemeentelijke Grondstoffenplan (nu Recycleplan). Tijdens deze avond zijn de inhoudelijke ambities voor het Recycleplan verkend. Uit de themaraad bleek dat de raad het accent wil leggen op kostenbeheersing/ - verlaging en dat de inwoners worden beloond voor goed afvalscheiden. De beloning van goed afvalscheiden is ook een van de afspraken uit het coalitieakkoord. De raad heeft toen gevraagd om recycle-tarief uit te werken.

Vervolgens heeft de raad in juni 2020 besloten over de koers van het Recycleplan: daling van de hoeveelheid restafval naar onder de 100 kilo per inwoner per jaar, het stimuleren van betere afvalscheiding en hergebruik van afval van meer dan 80%. En daarbij het scenario recycle-tarief verder uit te werken. Bij het Recycleplan moet gebruik worden gemaakt van participatie.

Dit plan hebben we samen met HVC opgesteld. De afgelopen periode is de participatie gehouden, de consequenties voor de organisatie en de inwoners zijn in kaart gebracht en HVC heeft de financiële uitwerking gemaakt.

Coalitieakkoord 2018-2022:

De inspanning die inwoners leveren voor afvalscheiding moeten zij terugzien in hun portemonnee

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Huidige inzamelstructuur Medemblik en trends	6
2.1 Inzamelstructuur	6
2.2 Resultaten Medemblik	6
2.3 Afvalstoffenheffing	7
2.4 Trends	7
3. Doelstelling en uitvoeringsstrategie	9
3.1 Onze doelen	9
3.2 Uitvoeringsstrategie	9
3.3 Keuze voor optimaliseren en intensiveren	9
4. Recycle-tarief in Medemblik	11
4.1 Waarom kiest Medemblik voor recycle-tarief?	11
4.2 Participatie	13
4.3 Businesscase	14
4.4 Wat zijn de effecten van een recycle-tarief voor onze inwoners?	14
4.5 Specifieke doelgroepen	15
5. Wat gaan we verder doen?	17
5.1 Basis op orde	17
5.2 Aanvullende maatregelen	17
5.3 Communicatie	19
5.4 Aanpak mogelijke neveneffecten	20
5.5 AVG	20
6. Organisatie en financiën	21
6.1 Impact eigen organisatie	21
6.2 Financiële aspecten	21
7. Planning	23
Bijlage 1 Bron- en nascheiding	24
Bijlage 2 Communicatieplan	26
Bijlage 3 Gemeentelijke organisatiekosten recycle-tarief	27

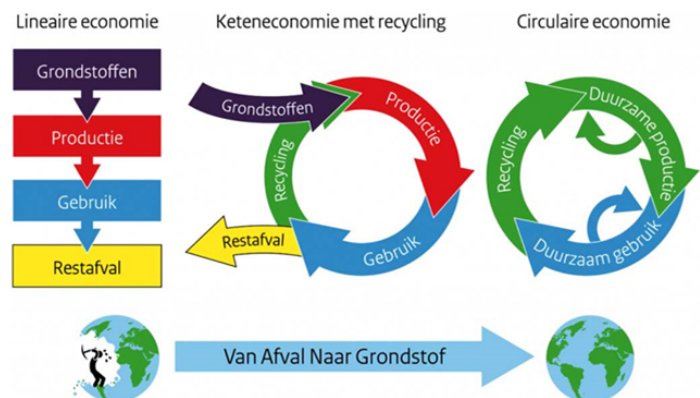
1. Inleiding

In dit Recycleplan schetst de gemeente Medemblik haar ambitie en visie over de circulaire economie, specifiek het afvalbeleid. De gemeente heeft sturingsinstrumenten in handen en heeft op die manier invloed op de hoeveelheid te verbranden afval en de hoeveelheid te recycleren grondstoffen.

Het Rijk heeft de doelstelling Van Afval Naar Grondstof (VANG-doelstelling) bepaald: inwoners van Nederlandse gemeenten mogen vanaf 2020 nog maar 100 kilo restafval per persoon produceren en in 2025 zelfs nog maar 30 kilo per persoon. Om gemeenten nog meer te stimuleren, is er een rijksbelasting geheven op het verbranden van restafval. Die belasting is opgelopen van € 0,- per ton in 2013 naar € 33,15 per ton in 2021. De kans is reëel dat de verbrandingsbelasting nog verder zal stijgen de komende jaren. Deze belasting wordt beschouwd als een maatregel om gemeenten te motiveren om hun inwoners meer afval te laten scheiden. Om de stijging van de afvalstoffenheffing beperkt te houden, is het nodig om te investeren in een nieuwe impuls op het gebied van afvalinzameling in de gemeente.

Landelijke ambitie

De ambitie van de landelijke overheid in het programma Circulaire Economie (CE), Nederland Circulair in 2050, is dat grondstoffen in 2050 efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor de afvalscheiding betekent dit de komende jaren een aanzienlijke verlaging van de hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn en grof) per inwoner per jaar en een toename van het percentage gescheiden ingezamelde grondstoffen. In 2025 wil de landelijke overheid dat er nog maar 30 kg restafval per inwoner per jaar over blijft.

Medemblik

In 2012 heeft de gemeenteraad de ambitie vastgelegd om toe te werken naar 200 kilo restafval (grof + fijn) per inwoner per jaar. In 2016 is er een bak voor plastic, blik en drinkpakken uitgerold bij de laagbouwwooningen. Daardoor is de hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval gedaald van 172 kilo in 2016 naar 131 kilo in 2020. Dat zijn goede resultaten.

Op 4 juni 2020 heeft de raad unaniem besloten om de koers voor het Recycleplan voor 2025 te bepalen op:

- Daling van de hoeveelheid restafval naar onder de 100 kilo per inwoner per jaar door het stimuleren van betere afvalscheiding en hergebruik van afval van meer dan 80%. Verder het beheersen van de afvalbeheerskosten;
- het scenario recycle-tarief verder uit te werken in het Recycleplan;
- De inwoners en de maatschappelijke doelgroepen actief bij de uitwerking van het Recycleplan te betrekken;
- Het resultaat van de participatie als advies mee te wegen in de besluitvorming.

Conform het coalitieakkoord 2018 - 2022 moeten inwoners de inspanning die zij leveren voor afvalscheiding terugzien in hun portemonnee. In dit stuk wordt aangegeven op welke manier de gemeente haar ambitie kan bereiken en kan voldoen aan de opdracht uit het coalitieakkoord.

Totstandkoming proces

De voorbereiding en invoering van recycle-tarief, waaronder het opstellen van dit Recycleplan, hebben we gezamenlijk met HVC (onze inzamelaar en verwerker) opgepakt. Dit Recycleplan is opgesteld binnen de kaders van het raadsbesluit van 4 juni 2020 en het coalitieakkoord. Aan de participatie is invulling gegeven door een bijeenkomst met de kernraden en een inwonersraadpleging. Voor de inwonersraadpleging hebben we samengewerkt met I&O. Doel van het onderzoek was om inzicht te geven in de wijze waarop onze inwoners denken over tariefdifferentiatie en welke aspecten en randvoorwaarden zij belangrijk vinden bij de invoering ervan. Centrale vraag was: op welke manier en onder welke condities is voldoende draagvlak voor

recycle-tarief, zodat het succesvol kan worden ingevoerd? Deze vraag was ook de basis voor de digitale bijeenkomst met de kernraden.

Voor de inwonersraadpleging zijn 2.500 inwoners benaderd en de inwoners konden de vragenlijst via een open link invullen. In totaal hebben 1.484 inwoners de vragenlijst ingevuld. Van de 11 kernraden waren er 10 kernraden bij de bijeenkomst aanwezig.

Leeswijzer

In dit Recycleplan leest u over de totstandkoming van recycle-tarief, de manier van anticiperen op de mogelijke neveneffecten, de financiële consequenties en de benodigde communicatie.

2. Huidige inzamelstructuur Medemblik en trends

2.1 Inzamelstructuur

In de onderstaande tabel is de huidige inzamelstructuur van restafval en de grondstofstromen GFT-e (groente-, fruit-, tuinafval en etensresten), PBD (plastic verpakkingen, blik en drankkartons) en papier bij laag- en hoogbouw opgenomen.

De meeste huishoudens (laagbouw) hebben voor restafval en GFT-e een 140 liter of een 240 liter container. Voor PBD heeft men een 240 liter container.

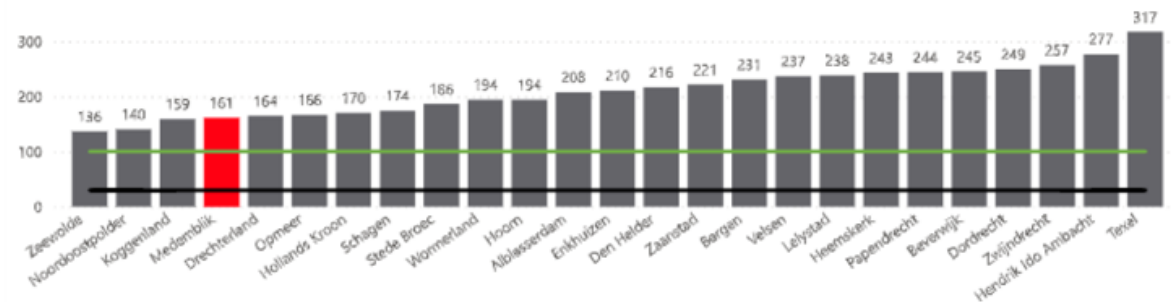
		Hoogbouw	Laagbouw	Binnenstad
	restafval	(boven- en/of ondergrondse) containers	merendeel bakken, elke 4 weken, aantal zakken, wekelijks	(boven- en/of ondergrondse) containers
	gft en etensresten	niet	bakken, elke 2 weken	~~gft~~ -cocons
	plastic, blik en drinkpakken	zakken, elke 4 weken	bakken, elke 4 weken	zakken, elke 4 weken
	papier	los, verenigingen, elke 2 weken/ 4 weken	los, verenigingen, elke 2 weken/ 4 weken	los, verenigingen, elke 2 weken/ 4 weken
	textiel	(boven- en/of ondergrondse) containers + samenwerking met kringloopbedrijven (Noppes)	(boven- en/of ondergrondse) containers + samenwerking met kringloopbedrijven (Noppes)	(boven- en/of ondergrondse) containers + samenwerking met kringloopbedrijven (Noppes)
	glas	(boven- en/of ondergrondse) containers	(boven- en/of ondergrondse) containers	(boven- en/of ondergrondse) containers
	grof restafval	op afroep, zonder extra kosten	op afroep, zonder extra kosten	op afroep, zonder extra kosten
	overig grof afval	afvalbrengstation	afvalbrengstation	afvalbrengstation

2.2 Resultaten Medemblik

In Medemblik wordt nog 161 kilo restafval per persoon per jaar ingezameld. Hiervan is 131 kilo fijn restafval. Echter, van de 131 kilo is slechts 27 kilo echt restafval. Het is dan ook belangrijk om te zoeken naar de juiste prikkel om inwoners hun afval in de juiste bak te doen, zodat er minder restafval is.

restafval (grof en fijn) - kg per inwoner

● kg restafval per inwoner volgens VANG-definitie ● Doelstelling heel 2020 ● Doelstelling heel 2025

- gft + etensresten: 48 kilo (38%)
- papier + karton: 8 kilo (6%)
- glas: 5 kilo (4%)
- plastic verpakkingen, blik en drinkpakken: 18 kilo (14%)
- overig herbruikbaar: 24 kilo (18%)
(o.a. apparaten, harde kunststoffen, puin, hout)
- textiel: 6 kilo (4%)
- restafval: 27 kilo (20%)

Totaal **131 kilo** fijn huishoudelijk restafval per persoon per jaar

2.3 Afvalstoffenheffing

Door het afsluiten van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC, kon de afvalstoffenheffing in 2020 dalen. Door diverse landelijke ontwikkelingen kan de afvalstoffenheffing niet op dit niveau blijven. Het voortzetten van de huidige inzamelwijze leidt naar verwachting tot een stijgende trend van de afvalstoffenheffing. We zien namelijk dat de afvalbeheerkosten blijven stijgen, met name door de landelijke verbrandingsbelasting op restafval en ontwikkelingen op de afvalverwerkingsmarkt (stijgende verwerkingstarieven, een mogelijke CO₂-heffing, dalende inkomsten voor onder meer papier en textiel en afkeurkosten van aangeleverde fracties).

Verloop afvalstoffenheffing Medemblik

Huishoudens	2019	2020	2021
Eenpersoons	295,28	256,42	260,52
Meerpersoons	391,68	340,13	345,13

2.4 Trends

Prijsprikkel

In het oosten van Nederland is een groot aantal gemeenten al overgestapt op een systeem met prijsprikkel. In het westen van Nederland hebben gemeenten vooral gekozen voor het eerst invoeren van een serviceprikkel. Per 1 januari 2021 zijn de eerste gemeenten in Noord-Holland met een prijsprikkel gestart.

Gemeenten die de prijsprikkel én serviceprikkel combineren laten de beste resultaten zien op het gebied van afvalscheiding en kostenbeheersing. Een systeem met prijsprikkel sluit aan op het coalitieakkoord Medemblik.

Andere trends

- De kosten voor verwerking van diverse stromen stijgen, daar heeft niemand invloed op: stromen die geld kosten (grof restafval, hout, harde kunststoffen) worden duurder en stromen die geld opleveren (papier, textiel en metaal) leveren minder op.
- Als gevolg hiervan is de afvalstoffenheffing in Nederlandse gemeenten in 2020 gemiddeld met 8% gestegen t.o.v. 2019.
- De verwerking van fijn en grof restafval zijn op een enkele stroom na (KCA, matrassen) het duurst.
- Er is een discussie gaande over de voordelen van bronscheiding en over de voordelen van nascheiding (zie bijlage 1).
- De focus in het landelijke beleid komt naast de reductie van de hoeveelheid restafval meer en meer te liggen op de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen, met het oog op recycling en daadwerkelijk hergebruik.

3. Doelstelling en uitvoeringsstrategie

3.1 Onze doelen

De gemeente Medemblik heeft de ambitie om toe te werken naar onder de 100 kilo restafval in 2025 en hergebruik van afval van meer dan 80%. Daarbij moeten de lasten voor inwoners beheersbaar zijn. Verder geeft het coalitieakkoord 2018-2022 aan dat inwoners de inspanning die zij leveren voor afvalscheiding terug moeten zien in hun portemonnee. Landelijk is sprake van een stijgende trend in de afvalbeheerkosten, de verwachting is dat deze stijging zich de komende jaren verder doorzet. Alleen door het verminderen van de hoeveelheid restafval kunnen de afvalbeheerkosten beheersbaar blijven.

3.2 Uitvoeringsstrategie

Keuze voor bronscheiding

Bronscheiding blijft de komende jaren centraal uitgangspunt in het gemeentelijk afvalbeleid. De gemeente haalt nu al goede resultaten met bronscheiding, inwoners zijn hier aan gewend en met de invoering van recycle-tarief kan de afvalscheiding nog verder omhoog. Belangrijke redenen hiervoor zijn verder de educatieve waarde en de helderheid/ eenduidigheid van de boodschap. Alle fracties scheidt men aan de bron. Dit zorgt voor zuivere grondstoffen die goed te recyclen zijn. Dit doet tevens recht aan de uitkomst van de raadpleging waaruit blijkt dat onze inwoners begaan zijn met het milieurendement.

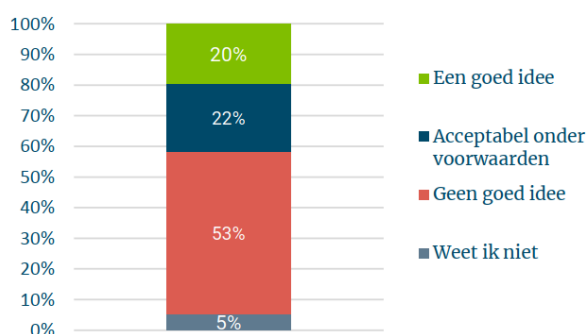
In Nederland zijn er diverse gemeenten die inzetten op nascheiding. PBD-afval wordt daar niet gescheiden ingezameld, maar gaat daar in dezelfde container als het restafval. In de nascheidingsinstallatie wordt het PBD dan uit het restafval gehaald. De meeste gemeenten die hier voor kiezen hebben relatief veel hoogbouw (met als gevolg dat er weinig ruimte is voor meerdere rolcontainers aan thuis) en kamp(t)en met structureel lage afvalscheidingsresultaten. In Medemblik is hier geen sprake van. Een keuze voor nascheiding van PBD zou het scheidingsresultaat aanzienlijk verslechteren en de afvalbeheerkosten verhogen.

3.3 Keuze voor optimaliseren en intensiveren

In de basis zitten onze inzamelsystemen goed in elkaar. Afgezien van de invoering van een financiële prikkel is het niet nodig grote wijzigingen in de inzamelstructuur door te voeren. De invoering van omgekeerd inzamelen (restafval op afstand, ook voor laagbouwwooningen) zou een bij recycle-tarief passende systeemwijziging kunnen zijn. Er wordt dan meer (milieu)winst behaald. Echter, uit de inwonersraadspleging blijkt dat een meerderheid van onze inwoners hier (nog) niet klaar voor zijn. Met recycle-tarief op basis van het huidige systeem met restafvalcontainers aan huis maken we al een grote sprong richting minder restafval.

Restafval in een ondergrondse
wijkcontainer

Hoe staat u tegenover deze wijze van inzamelen?

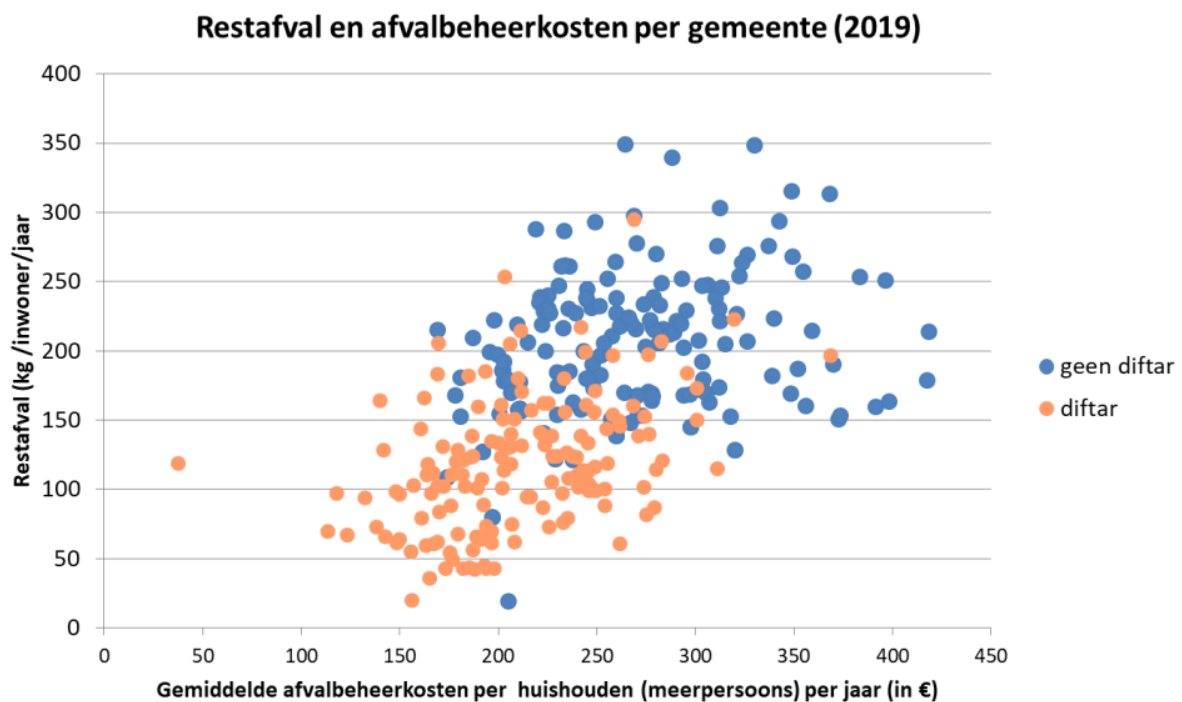

Bij diverse stromen (papier, textiel, grof huishoudelijk afval) zijn verbeteringen (optimalisaties) mogelijk. Daar zetten we de komende jaren op in. Daarnaast kiezen we voor het intensiveren van communicatie en voorlichting. Gerichte en eigentijdse inwonercommunicatie is een belangrijke voorwaarde om tot blijvende resultaten te komen.

4. Recycle-tarief in Medemblik

4.1 Waarom kiest Medemblik voor recycle-tarief?

Resultaten in het land laten zien dat een combinatie van een serviceprikkel én een prijsprikkel nodig is om de landelijke doelstelling van 100 kilo restafval per persoon per jaar te realiseren. Medemblik heeft al een serviceprikkel. De grijze rolcontainer wordt sinds 2015 nog maar 1 x 4 weken ingezameld, dit wordt "laagfrequent" inzamelen genoemd. Aan deze serviceprikkel voegen we nu een prijsprikkel toe. Dat doen we, zoals al gezegd, om de landelijke doelstelling te realiseren, maar ook om de kostenontwikkeling beheersbaar te houden. Tevens voldoet dit aan de doelstelling in het coalitieakkoord. De landelijke ervaringen en cijfers laten zien dat gemeenten die met een financiële prikkel werken gemiddeld op een lager kostenniveau zitten. Onderstaande figuur uit recent onderzoek (januari 2021) van IPR Normag¹ naar de praktijkresultaten van gedifferentieerde tarieven (recycle-tarief of diftar) in het afvalbeleid, laat dit zien.

Bron: Coelo Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden 2019, CBS Statline afvalhoeveelheden 2019, bewerking door IPR IPR Normag

Het onderzoek toont verder aan dat de milieuprestaties in gemeenten die een prijsprikkel hebben ingevoerd sterk verbeterd zijn. Neveneffecten, zoals vervuiling van grondstofstromen en ontwijkgedrag (zwerfafval, afvaldumpingen) zijn beheersbaar. In het tekstkader staan de belangrijkste conclusies uit het onafhankelijke landelijke onderzoek op een rij.

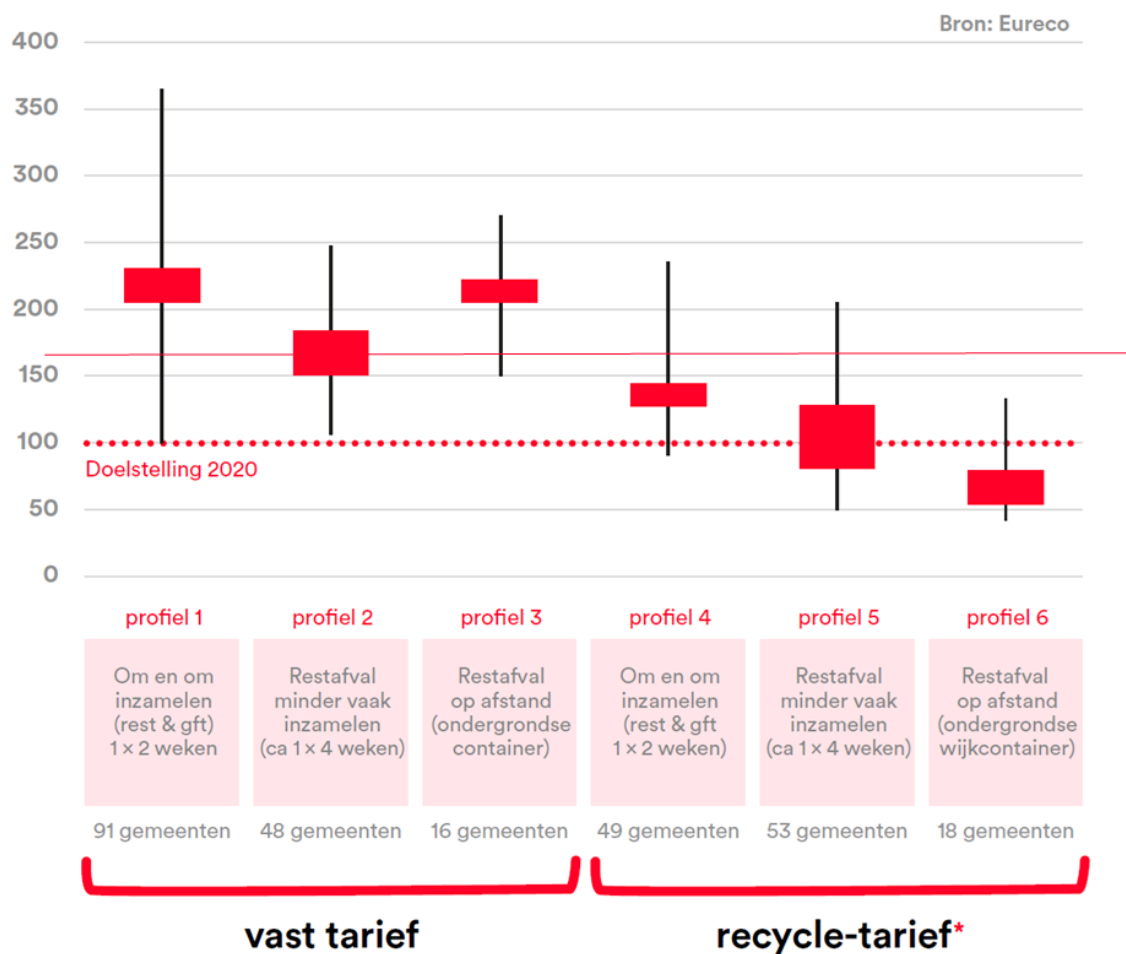
Conclusies landelijk onderzoek

- Op basis van analyse van de afvalbeheerprestaties van gemeenten in Nederland blijkt diftar effectief in de reductie van restafval en een toename van de hoeveelheid ingezamelde recyclebare grondstoffen:
- Inwoners in niet-diftar gemeenten hebben gemiddeld 182 kg fijn huishoudelijk restafval (CBS Statline 2020) per persoon ingezameld, en inwoners in diftar gemeenten gemiddeld 94 kg fijn huishoudelijk restafval per persoon. Dit is een verschil van bijna 88 kg per persoon.

¹ IPR Normag heeft dit onderzoek in opdracht van Rijkswaterstaat uitgevoerd.

- De gemiddelde grondstoffenscheiding in gemeenten met diftar is 78% is en in gemeenten zonder diftar 61%.
- Over het geheel kan worden gesteld dat de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde grondstoffenstroom niet wezenlijk afwijkt in gemeenten met en zonder diftar.
- Hoewel harde cijfers ontbreken blijkt dat over het geheel de omvang van ongewenste ontwijkroutes relatief beperkt is. Problemen kunnen worden beperkt door de inzet van communicatie en handhaving.

HVC heeft samen met onderzoeksbureau Eureco ook vergelijkend onderzoek laten uitvoeren naar de verschillende inzamelmethoden. Daaruit blijkt ook dat systemen met een prijsprikkel op het restafval tot aanzienlijk betere afvalbeheerprestaties leiden. De grafiek hieronder geeft het resultaat weer van de verschillende inzamelprofielen.

Onderzoek van Eureco onder 275 gemeenten naar resultaten van het inzamelsysteem

Conclusie

Alleen met een trendbreuk kan de gemeente Medemblik stappen zetten richting de VANG-doelstelling. Recycle-tarief is een trendbreuk, hiermee kan de doelstelling van onder de 100 kilo restafval per inwoner per jaar worden gehaald. Ook is recycle-tarief het enige beproefde systeem wat voldoet aan de doelstelling van het coalitieakkoord dat de inwoners die hun afval goed scheiden, dit merken in hun portemonnee.

4.2 Participatie

Inwoners

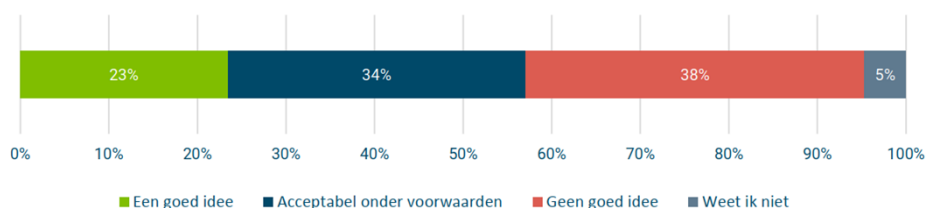
In de aanloop naar dit plan is in Medemblik participatie ingezet. Er is een bijeenkomst voor de kernraden gehouden en een enquête onder inwoners uitgezet. Voor de enquête zijn 2.500 inwoners benaderd. Naast de uitnodiging is de enquête ook via een open link verspreid, zodat ook inwoners die geen uitnodigingsbrief hebben ontvangen, hun mening konden delen. De respons van de enquête was 41%, deze hoge respons laat zien dat het onderwerp de inwoners raakt. De belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek zijn:

Afval scheiden

Recycle-tarief

Hoe staat u tegenover de invoering van het recycle-tarief in de gemeente Medemblik?

Belangrijke voorwaarden

Inwoners mogen geen toegang tot andermans afvalbak hebben

Inzicht in de hoogte en samenstelling van het tarief.

De kosten voor inwoners mogen niet (teveel) stijgen

Inwonersraadpleging – Gemeente Medemblik

Kernraden

De aanwezigen bij de bijeenkomst met de kernraden waren positief over recycle-tarief. Wel hadden zij de volgende aandachtspunten:

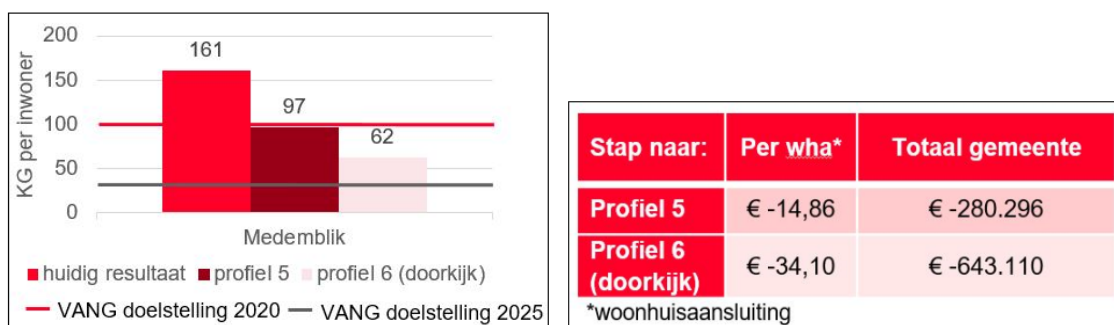
- Angst voor toename zwerfafval en dumping
- Mogelijkheid afgesloten minicontainers zodat anderen geen afval in je container kunnen deponeren
- Aandacht voor doelgroepen: gezinnen met jonge kinderen en inwoners met medisch afval
- Duidelijkheid over de financiële consequenties voor de inwoners
- Draagvlak en goede communicatie is belangrijk.

4.3 Businesscase

Op basis van een analyse van bovenstaande resultaten en ervaringsgegevens heeft HVC de effecten van invoering van recycle-tarief in een businesscase voor Medemblik doorgerekend. Daaruit blijkt dat Medemblik een vergelijkbare sprong in de afvalbeheerprestaties kan maken als andere gemeenten met een prijsprikkel:

- Scenario 1 (op basis van huidig inzamelsysteem): 64,05 kilo restafval per inwoner per jaar minder;
- Scenario 2 (restafval op afstand): 99,28 kilo restafval per inwoner per jaar minder.

Met scenario 1 komen we net onder onze eigen doelstelling en VANG-doelstelling uit: 97 kilo restafval per inwoner per jaar.

De overstap van recycle-tarief kan de stijging van de kosten beheersbaar houden. Zonder maatregelen zullen de kosten lineair stijgen (zie grafiek hieronder). Ten opzichte van de referentiesituatie ligt het kostenniveau met recycle-tarief ongeveer € 12 per huishouden per jaar lager. Met optimalisatie van grof afval geeft het een verlaging van ongeveer € 15 per huishouden per jaar. Hierbij is nog geen rekening gehouden met besparingen op de inzamelkosten als gevolg van de lagere aanbiedpercentages van de restafvalcontainers. Wanneer recycle-tarief wordt gecombineerd met restafval op afstand schat HVC de kosten ongeveer € 31 per huishouden per jaar. Met de optimalisatie van grof afval geeft het een verlaging van ongeveer € 34 per huishouden. Beide bedragen zijn conservatief geraamd.

4.4 Wat zijn de effecten van een recycle-tarief voor onze inwoners?

Recycle-tarief is alleen van toepassing als inwoners fijn huishoudelijk restafval aanbieden. Het betekent dat de afvalstoffenheffing opgedeeld wordt in een vast en een variabel deel. Voor respectievelijk eenpersoons en meerpersoons huishoudens is het vaste deel van de afvalstoffenheffing gelijk. De variabele heffing geldt voor iedere lediging van een rolcontainer en iedere aanbieding van een vuilniszak in een ondergrondse verzamelcontainer. Dit is recycle-tarief op basis van frequentie. Inzamelmiddelen worden niet gewogen.

Bij de start gaan we uit van de rolcontainerformaten van 140 en 240 liter zoals die nu bij de inwoners uitstaan. Na een periode van gewenning bieden wij inwoners de mogelijkheid om van containerformaat te wisselen. Bij de vaststelling van de tarieven maken wij een onderscheid tussen de verschillende formaten.

80-20 regel

Het voorstel is om de 80-20 regel toe te passen, waarbij 80% van de afvalstoffenheffing uit het vastrecht bestaat en 20% uit het variabele deel. Deze verhouding wordt al bij veel gemeenten succesvol toegepast. Dit wordt nader uitgewerkt in de Verordening Afvalstoffenheffing 2022.

Bij de toepassing van recycle-tarief bestaat de afvalstoffenheffing uit een vastrecht en variabele opbrengsten. Bij het bepalen van de verhouding tussen beide delen (vast en variabel) moet rekening worden gehouden met de zogeheten "diftar-paradox". Een diftar-paradox betekent dat - als inwoners hun afval beter gaan scheiden - de afvalstoffenheffing met daar aan gekoppeld de begrote afvaltarieven niet meer kostendekkend is voor de totale afvalkosten. Hiermee wordt voor de afvalbegroting 2022 rekening gehouden door te kiezen voor een verdeling van 80% vastrecht en 20% variabele opbrengsten.

Het variabele tarief is alleen maar van toepassing op het fijn huishoudelijk restafval dat middels rolcontainers aan huis of ondergrondse verzamelcontainers wordt ingezameld. Bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt meegenomen dat de milieustraat voor inwoners vrij toegankelijk is.

Rekenvoorbeeld:

Inkomsten afvalstoffenheffing via huidig systeem: € 6.000.000

(€ 4,6 miljoen meerpersoons huishoudens, € 1,4 miljoen eenpersoons huishoudens)

Opbouw afvalstoffenheffing recycletarief:

Vast tarief € 255 (x aantal huishoudens = € 4.800.000)

Variabel tarief € 8 per lediging 240 liter restafvalcontainer

Variabel tarief € 4,70 per lediging 140 liter restafvalcontainer

Variabel tarief zak in ondergrondse container € 2

De inkomsten van de afvalstoffenheffing blijven ongeveer gelijk. Uitgangspunt in dit rekenvoorbeeld is dat inwoners die de 240 liter restafvalcontainer 8 keer aanbieden, hetzelfde tarief aan afvalstoffenheffing betalen. De tarieven van de 140 liter restafval en het aanbieden van een zak in de ondergrondse container zijn gebaseerd op de kosten van de 240 liter restafvalcontainer.

4.5 Specifieke doelgroepen

Ons streven is elke inwoner bewust te laten worden van het scheiden van afval waarbij wij de service op grondstoffen verhogen en de service op restafval verlagen. We houden rekening met specifieke doelgroepen die extra aandacht vragen. Naast dat afvalcoaches worden ingezet om deze doelgroepen te helpen, vinden we het belangrijk dat in ieder geval het huidige serviceniveau gehandhaafd blijft.

Inwoner	Effecten
Jonge gezinnen	Zij hebben die periode relatief meer restafval door luiers en betalen zonder maatwerk dus extra. Er zijn wel alternatieven voor de wegwerpluiers, namelijk wasbare luiers. Een gezin met 3 kinderen of meer in de luiers: tijdelijk een 2 ^e restafvalbak of pas voor ondergrondse container (conform huidige situatie)

Bewoners hoogbouw	- Recycle-tarief werkt via de afvalpas op de boven- of ondergrondse container - Deze bewoners kunnen straks ook hun gft en etensresten scheiden - Plastic, blik- en drinkpakken worden met zakken ingezameld (conform huidige situatie)
Gezinnen laagbouw	- Dit gezin betaalt straks voor elke keer dat de bak aan huis voor restafval wordt geleegd - De goede afvalscheider wordt beloond: de meeste inwoners zetten hun restafvalbak straks niet meer alle inzamelrondes buiten - Mogelijkheid gratis extra bak aan huis voor plastic, blik en drinkpakken en gft en etensresten (conform huidige situatie)
Oudere inwoner	Recycle-tarief werkt zoals gewoonlijk: per keer dat de restafvalbak buiten wordt gezet of via de afvalpas bij de boven- of ondergrondse container.
Inwoner die geen afval wil scheiden	De goede afvalscheider wordt beloond. De inwoner die geen afval wil scheiden betaalt daarom relatief veel, omdat er veel restafval is. Grondstoffen gaan hierdoor verloren.
Sociaal minima	Sociaal minima ontvangen op dit moment kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding is ook mogelijk bij recycle-tarief. Om sociaal minima te stimuleren om ook hun afval te scheiden, kan de gemeente er voor kiezen om kwijtschelding te verlenen voor het vaste deel van de afvalstoffenheffing en voor een x-aantal keren voor het aanbieden van restafval. In de verordening Afvalstoffenheffing wordt dit maatwerk uitgewerkt.
Inwoners met medische verklaring	In de huidige situatie hebben inwoners met extra restafval door medische redenen (bv wondmateriaal of incontinentiemateriaal) recht op een gratis afvalpas of een extra restafvalbak. De extra bak kost € 120 per jaar. In de verordening Afvalstoffenheffing wordt dit maatwerk uitgewerkt.

5. Wat gaan we verder doen?

5.1 Basis op orde

Voor een goed functioneren van recycle-tarief systeem is het van groot belang dat de inzamelvoorzieningen en systemen voor gescheiden inzameling in de hele gemeente op orde zijn en de juiste ondersteunende maatregelen worden genomen. De gemeente moet klaar zijn voor invoering van recycle-tarief. Uitgaande van invoering van recycle-tarief per 1 januari 2022 betekent dit dat in de tweede helft van 2021 ingezet wordt op:

- Plaatsen van GFT-e-cocons bij hoogbouw.
- Op orde brengen van de brengpunten voor glas en textiel. Met het oog op een betere spreiding worden er al extra glascontainers (in kader van Nedvang-project) geplaatst. Ook wordt er gekeken naar extra textielcontainers.
- Maatwerkoplossingen op enkele locaties waar het restafval nu ingezameld wordt met zakken. Deze plekken zijn niet of slecht bereikbaar met een inzamelwagen. Bij een aantal wooncomplexen waar op dit moment door huishoudens gezamenlijk gebruik gemaakt wordt van restafvalcontainers zullen ondergrondse verzamelcontainers worden geplaatst of krijgen de bewoners ieder hun eigen restafvalcontainer.
- Gerichte communicatie richting inwoners: inzet van afvalcoaches, huis-aan-huis-informatie (inwonersbrieven) over hoe recycle-tarief werkt en wat het voor inwoners betekent, campagnes over wat hoort in welke rolcontainer, wat wordt er van ons afval gemaakt, inzet van de HVC-app (zie verder bij hoofdstuk communicatie).

5.2 Aanvullende maatregelen

Optimalisering is een belangrijk onderdeel van het recycle-tarief-scenario. Er zijn bij diverse stromen (papier, textiel, grof huishoudelijk afval) verbeteringen mogelijk. Daar zetten we de komende jaren op in. Hieronder staat een aantal mogelijkheden. Per maatregel wordt de komende tijd een plan gemaakt en bekeken of deze haalbaar is.

Optimalisering grof afval ophalen tegen betaling

Grof afval dat aan huis wordt opgehaald, gaat in de kraakperswagen. Daarna kan er zeer beperkt worden gesorteerd. Wanneer inwoners moeten betalen voor het laten ophalen van grof restafval, zullen zij eerder naar het afvalbrengstation gaan, waar het nog in 26 monostromen (grondstoffen) kan worden gescheiden. Dat is niet alleen duurzamer, maar leidt ook tot lagere kosten: grondstoffen zijn minder duur dan verwerking van grof restafval.

Aanvullend op grof afval ophalen tegen betaling kan gemeente Medemblik een aanhangwagenservice bieden aan haar inwoners. Uitleen vindt plaats via Boedelbak en/of een lokale verhuurder met voldoende dekking in de gemeente. De inwoner haalt de aanhangwagen op en haalt een stempel op bij het afvalbrengstation. Vervolgens registreert de verhuurder dit gebruik als gratis voor de bewoner; op kosten van HVC.

Verruimen openingstijden afvalbrengstation

Eén van de gevolgen van Corona is het extra vrijkomende grof afval. Op 20 oktober 2020 heeft HVC een voorstel gedaan voor het verruimen van de openingstijden. Gemeenten ondersteunen de verruimde service, alleen de extra kosten die daarmee gepaard gaan, staan niet in verhouding tot overige forse kostenstijgingen waar gemeenten in deze Corona-pandemie mee geconfronteerd worden. HVC onderzoekt nu welke alternatieven er zijn, binnen bestaande kosten of met slechts een lichte kostenverhoging.

Bedrijfsmatig afval weren

Er belandt nog veel bedrijfsmatig afval in het huishoudelijk restafval. Dit kan worden voorkomen door geen toegangspas voor ondergrondse containers te verstrekken aan ondernemers, bakken aan huis te chippen en te controleren en handhaven op een eigen inzamelmiddel en contract met een particuliere inzamelaar (evt. kan de gemeente bij ruimtegebrek ondergrondse containers plaatsen voor de ondernemers). Hiermee daalt de hoeveelheid huishoudelijk restafval met ca. 5 - 10%.

Verbeteren inzamelprestaties gft en etensresten

Omwillen van een betere kwaliteit en om ruimte te creëren is het van belang om snoeiafval apart te houden. Dit kan door deze stroom te promoten op het afvalbrengstation, maar ook door snoeiroutes in te voeren voor zowel de binnenstad als laagbouwgebied. Als gevolg hiervan hoeft de inzamelfrequentie niet omhoog in de zomermaanden. Daarnaast is het belangrijk om de hoogbouw te faciliteren met gfe-cocons. Tot slot kunnen afvalcoaches worden ingezet om meer op kwaliteit te sturen en kan gedacht worden aan het gratis verstrekken van composteerbare zakjes (keukenmanagement).

Optimaliseren papierinzameling

Er is aanleiding om naar de optimalisatie in de inzameling van oud papier en karton (OPK) te kijken. Dit vanuit continuïteit van de inzameling, aanbiedmogelijkheden woonhuisaansluitingen, efficiëntie van de inzameling en hoogte van de vergoedingen. Eerste verkenning heeft opgeleverd dat er optimaliseringsmogelijkheden zijn in de frequentie en manier van inzamelen. Daarnaast zijn ook meer vergaande aanpassingen mogelijk zoals de invoering van een rolcontainer voor OPK. Deze opties werken we komende periode verder uit en komen met een voorstel richting de gemeenteraad.

Optimaliseren textielinzameling

Het huidige aantal containers voor textiel kan uitgebreid worden. Dat kunnen bovengrondse containers zijn, die vervolgens met de hand worden geleegd: op die manier kan de vervuiling er beter uitgehaald worden. Daarnaast kan worden gedacht aan het verwijderen van illegale textielcontainers (handhaving) en aan het herijken van de samenwerking met de kringloopbedrijven. Met deze maatregelen komt de opbrengst van het textiel volledig ten goede van de afvalstoffenheffing, is duidelijk in de keten waar het textiel naartoe gaat en kan maximaal hergebruik worden geborgd.

Kleine bak voor plastic, blik en drinkpakken

Bij het behandelen van het raadgevoorstel "kaders Recycleplan" is toegezegd om bij de verdere uitwerking van recycle-tarief de invoering van een kleine container aan huis voor plastic, blik en drinkpakken te onderzoeken. HVC heeft geen 140 liter bak voor plastic, blik en drinkpakken in haar assortiment. Plastic, blik en drinkpakken is een zeer lichte en volumineuze stroom. Technisch gezien is de massa van deze stroom te weinig om goed uit een bak van 140 liter te kunnen drukken. Een 140 liter bak voor plastic, blik en drinkpakken zou daarom altijd fysiek nagekeken moeten worden: is al het materiaal er goed uitgekomen. Dit is nadelig voor de efficiëntie.

Met recycle-tarief verwachten we een toename van de grondstofstromen. De gebruikelijke 240 liter container zal dan ook nodig zijn om plastic, blik en drinkpakken in te zamelen. Bovendien is het verschil in afmeting nihil en betaal je bij recycle-tarief alleen voor het aantal keren aanbieden van het restafval. Om deze redenen is de 140 liter container voor plastic, blik en drinkpakken niet meegenomen in de businesscase.

Structurele inzet afvalcoaching

Gemeente Medemblik neemt sinds 2021 de dienst afvalcoaching af bij HVC. Afvalcoaches kunnen o.a. worden ingezet om inwoners te adviseren over hoe zij hun afval beter kunnen scheiden, om meldingen van afvalproblemen af te handelen in de wijk en om afvalcontroles uit te voeren.

Inzamelsysteem voor kleine stromen

HVC ziet nog regelmatig klein grof afval in het restafval. Voor inwoners is het dan net te veel moeite om naar het afvalbrengstation te gaan. Door de service op buurtniveau te verhogen, kunnen we deze stromen uit het restafval halen. Dit kan door kleine grondstoffencontainers te plaatsen voor frituurolie, kleine elektrische apparaten en ministromen. Optioneel kan daarbij een recycle-kraam (een soort mini-afvalbrengstation die langs winkelcentra gaat) worden ingezet als promotiecampagne.

Afvalscheiden op scholen

HVC heeft een programma om op basisscholen afval te scheiden. Een aantal scholen in Medemblik neemt hier al aan deel, maar uitbreiding is mogelijk. Na een introductiedag met vuilnismannen en een vuilniswagen op het schoolplein, kunnen de kinderen in elke klas afval in verschillende stromen inzamelen. HVC neemt dat afval mee in haar reguliere routes. Jong geleerd, oud gedaan!

Overzicht effecten van de aanvullende maatregelen

Tabel 5.2: Overzicht effecten van de aanvullende maatregelen				
Maatregel	Effect milieu	Effect service	Effect kosten	Voorstel
Optimaliseren grof afval				Combinatie van maatregelen onderzoeken: 1 ^e en 2 ^e kwartaal 2022. Voorstel gemeenteraad: 3 ^e kwartaal
Bedrijfsmatig afval weren				Onderzoeken
Verbeteren inzamelprestaties GFT en etensresten				Invoeren Snoeiroutes onderzoeken
Optimaliseren papierinzameling				Maatregel onderzoeken: Voorstel gemeenteraad:
Optimaliseren textielinzameling				Onderzoeken
Kleine bak voor plastic, blik en drinkpakken				Onderzoeken
Verbeteren gescheiden inzameling compacte bouw				Invoeren (onderdeel van basis op orde)
Structurele inzet afvalcoaching				Invoeren
Inzamelsysteem voor kleine stromen				Onderzoeken
Afvalscheiden op scholen				Uitbreiden

5.3 Communicatie

In samenwerking met HVC is een communicatieplan opgesteld. Voor, tijdens en ook na de invoering van recycle-tarief is intensieve communicatie onmisbaar. Het communicatiedoel is inwoners actief, tijdig en begrijpelijk te informeren over de introductie van de nieuwe wijze van afvalstoffen heffen. Daarnaast zetten we in op afval scheiden in het algemeen, grof afval en (het voorkomen van) afvaldumpingen en zwerfafval.

De middelenmix bestaat uit online, offline en persoonlijke communicatiemiddelen, waarbij we rekening houden met verschillende doelgroepen. We communiceren zeer frequent en maken hierbij onderscheid tussen de formele momenten en tussentijdse communicatie. Formele momenten zijn onder andere de besluitvorming over de uitvoering, de invoering van het systeem en de eerste aanslag afvalstoffenheffing na invoering. Tussentijdse communicatie is onder andere gericht op draagvlak en betrokkenheid creëren en critici tot fans maken.

De kernboodschap die we (geheel of in delen) in de communicatie-uitingen terug laten komen is: "Goed afval scheiden en minder restafval: beter voor het milieu én je krijgt invloed op de hoogte van je afvalstoffenheffing. Dat is recycle-tarief. Het is een nieuwe manier van het berekenen van de afvalstoffenheffing. Ben jij een goede afvalscheider en heb je weinig restafval? Dan betaal je ook minder!"

Het communicatieplan is als bijlage 2 toegevoegd.

5.4 Aanpak mogelijke neveneffecten

De invoering van recycle-tarief kan de volgende neveneffecten met zich meebrengen:

- vollere openbare afvalbakken;
- mogelijke achteruitgang van de kwaliteit van ingezamelde grondstofstromen;
- meer dumping in de openbare ruimte en bijplaatsingen van afval bij (ondergrondse) verzamelcontainers;
- deponeren in andermans bak aan huis;
- meer zwerfafval in de gemeente of daarbuiten.

De ervaring bij andere gemeenten leert dat de neveneffecten vaak van relatief korte duur zijn en beheersbaar worden gemaakt door extra inzet op communicatie, toezicht en handhaving en specifieke locaties dagelijks te controleren en schoon te maken en houden.

Door ervoor te zorgen dat de basis op orde is, kunnen we ervoor zorgen dat de impact van de neveneffecten beheersbaar blijft. Onderstaande activiteiten voeren we uit om de neveneffecten zo veel mogelijk te beperken.

Gerichte communicatie en inzet afvalcoaches

Een andere vorm van communicatie die zal worden ingevoerd, is de inzet van afvalcoaches. Deze speciaal opgeleide mensen hebben binnen hun wijk de taak om inwoners te informeren over de mogelijkheden van afvalscheiding en hen aan te spreken waar nodig. De ervaring bij andere gemeenten leert dat afvalcoaches positief kunnen bijdragen aan de afvalscheiding, kwaliteit en daarmee dus aan de kostenefficiëntie van de inzameling.

Handhavers zijn zichtbaar aanwezig

De inzet van afvalcoaches (voorlichtend) en handhavers (controlerend) helpt bij het voorkomen van de neveneffecten. De insteek hierbij is om niet direct te beboeten maar inwoners te wijzen op de mogelijke gevolgen en hen aan te spreken op hun gedrag.

Nulmeting zwerfafval

We voeren in 2021 een nulmeting voor zwerfafval uit om te kunnen beoordelen wat de stand van zaken is met betrekking tot zwerfafval binnen de gemeente. Een jaar na invoering voeren we een effectmeting uit om te kijken of de hoeveelheid zwerfafval is toe- of afgenomen.

Monitoring en evaluatie

Om de effecten van de invoering van recycle-tarief goed te kunnen volgen, monitoren we de komende looptijd samen met HVC intensief de verschillende stromen, de kwaliteit ervan, het aanbodgedrag, tonnages en dumping en neveneffecten.

5.5 AVG

Omdat de pasjes of het toegangssysteem voor ondergrondse verzamelcontainers en de rolcontainers gekoppeld worden aan persoonsgegevens is de Algemene Verordening Gegevensbescherming van belang. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om aan te tonen dat zij zich aan deze wet houden (verantwoordingsplicht). De gemeente heeft daarnaast ook de verplichting het afval van de inwoners te verwerken en moet voldoen aan de doelstelling om het restafval terug te brengen. Om het afvalbeleid goed uit te kunnen voeren, moet geregistreerd worden hoe vaak welk huishouden zijn rolcontainer aanbiedt of gebruik maakt van de ondergrondse restafvalcontainers. Alleen op die manier kan een variabele heffing uitgevoerd worden, kan gekeken worden naar de effectieve plaatsing en leging van ondergrondse verzamelcontainers en kan gericht communicatie beleid gevoerd worden op het scheiden van afval. Daarom moeten persoonsgegevens opgeslagen en verwerkt worden. De gemeente moet hiervoor een privacyverklaring opstellen voor de inwoners, zodat zij weten waarom de gegevens worden verzameld en wat hiermee wordt gedaan.

6. Organisatie en financiën

6.1 Impact eigen organisatie

De invoering van recycle-tarief heeft impact op diverse onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie. Of het nu gaat om vaker ledigen van openbare afvalbakken, extra toezicht op het voorkomen van bijplaatsingen, het beantwoorden van vragen over de afvalstoffenheffing, communicatie over de wijze van uitvoering van recycle-tarief of het aanmaken van een correcte individuele aanslag.

Bij het in beeld brengen van de consequenties voor de organisatie is onderscheid gemaakt in de implementatiefase en de fase erna, de beheersfase. De implementatiefase wordt beschouwd als een periode waarin we te maken hebben met meer inzet en incidentele kosten. Tijdens de beheersfase wordt de inzet afgeschaald en zijn er nog beperkte structurele kosten.

Samenvattend zien deze kosten er als volgt uit:

Inzet organisatie	Kosten
Incidenteel	€ 232.150
Structureel	€ 42.350

In bijlage 3 is een gedetailleerd overzicht van alle organisatieconsequenties opgenomen.

6.2 Financiële aspecten

Wijziging van de afvalinzameling brengt (incidentele en structurele) kosten en baten met zich mee. Tegenover de kosten staan (hogere) baten van het Afvalfonds en lagere verwerkingskosten, aangezien de hoeveelheid restafval naar verwachting daalt en de hoeveelheid grondstofstromen stijgt.

Incidentele kosten

De eenmalige (project)kosten voor implementatie van recycle-tarief in de organisatie worden geraamd op € 232.150. Deze kosten bestaan onder andere uit:

- projectleiding
- communicatie
- handhaving
- juridische borging
- inning heffing
- ICT-koppeling
- Nulmeting zwerfafval
- Opruimen bijplaatsingen en dumpingen.

Daarnaast zijn er eenmalige HVC-projectkosten. Deze worden geraamd op € 217.752. Deze kosten bestaan onder andere uit projectleiding, communicatie en het op orde brengen van de voorzieningen zoals extra gfe-cocons en ondergrondse containers.

Structurele kosten

De structurele kosten worden geraamd op € 37.840. Deze kosten houden verband met de inning van de heffing en het opruimen van bijplaatsingen. De inzet van de andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie maken na de implementatiefase deel uit van het reguliere uitvoering van het afvalbeheer.

Fasering

De berekende financiële effecten treden gefaseerd in werking. Na besluitvorming worden vooraf (in 2^e helft 2021) kosten gemaakt voor de voorbereiding en implementatie van de invoering van recycle-tarief. De nieuwe inzameling treedt in 2022 in werking met de bijbehorende jaarlasten.

Marktrisico's

De inzameling van grondstoffen levert de gemeente inkomsten op, die de hoogte van de afvalstoffenheffing dempen. Deze inkomsten staan echter al een aantal jaren onder druk en zijn op dit moment laag te noemen. Het is een belangrijke oorzaak voor de stijging van de afvalstoffenheffing van de afgelopen jaren. Ook de komende jaren verwachten we dat deze inkomsten verder teruglopen.

Gedrag van onze inwoners

In de prognoses zijn we uitgegaan van het realiseren van een hoeveelheid restafval van 100 kg in 2025. Ervaringen bij andere gemeenten hebben laten zien dat dit haalbaar is. Uit de sorteeranalyses (wat zit er nu eigenlijk in de restafvalcontainer) laten zien dat het haalbaar is: van de 131 kilo fijn restafval is maar 27 kilo echt restafval. Of we de doelstelling halen, is uiteindelijk voor een belangrijk deel afhankelijk van het gedrag van onze inwoners. Als er minder afval wordt gescheiden en er dus meer restafval moeten worden afgevoerd, nemen de kosten van het afvoeren vanzelfsprekend toe en dalen ook de inkomsten voor de ingezamelde grondstofstromen.

7. Planning

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste stappen voor de invoering van recycle-tarief weergegeven.

Onderwerp	Verantwoordelijke	Realisatie	Uitvoering
Basis op orde			
Besluitvorming recycle-tarief	Gemeenteraad	Juni 2021	Januari 2022
Besluitvorming beleid doelgroepen	Gemeenteraad	Q4 2021	Januari 2022
Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening	Gemeenteraad	Q4 2021	Januari 2022
Definitieve Afvalstoffenverordening	Gemeenteraad	Q4 2021	Januari 2022
Koppeling belastingsoftware	Taakveld belastingen	Q4 2021	Q4 2021
Definitieve belastingverordening afvalstoffen 2022	Gemeenteraad	Q4 2021	Q1 2022
Plaatsen voorzieningen hoogbouw en compacte bouw	HVC	Q3 en Q4 2021	Q3 en Q4 2021
Nulmeting zwerfafval	Afdeling RO en OR	Q3 2021	Q3 2021
Communicatie			
Communicatie richting inwoners	Communicatie gemeente en HVC	Q3 2021	Q3 en Q4 2021
Afvalcoaching	HVC	Q1 2022	Q1 2022
Optimalisaties			
Optimaliseren grof afval	Gemeenteraad	Onderzoek Q1 en Q2 2022	Voorstel raad Q3 2022
Bedrijfsmatig afval weren	Gemeenteraad	Onderzoek Q1 en Q2 2022	Voorstel raad Q3 2022
Verbeteren inzamelprestaties GFT en etensresten	Gemeenteraad	Onderzoek Q1 en Q2 2022	Voorstel raad Q3 2022
Inzamelsysteem kleine stromen	Gemeenteraad	Onderzoek Q1 en Q2 2022	Voorstel raad Q3 2022
Optimaliseren papierinzameling	Gemeenteraad	Onderzoek Q3 en Q4 2022	Voorstel raad Q1 2023
Optimaliseren textielinzameling		Onderzoek Q3 en Q4 2022	Voorstel raad Q1 2023
Evaluatie			
Monitoring gevolgen inzameling	HVC	Onderzoek Q3	Voorstel gemeente Q4 2022
Jaarlijkse monitoring (inclusief sorteeranalyses en bijplaatsingen / dumpingen)	Gemeenteraad	Q4	Q1
Uitgebreide evaluatie	Gemeenteraad	Q4 2023	Q1 2024

Bijlage 1 Bron- en nascheiding

In de media is altijd veel aandacht voor de discussie over wat nu beter is: bronscheiding of nascheiding. Het enige juiste antwoord op die vraag is dat het beide moet. Dat gebeurt momenteel ook al in Medemblik. Over het algemeen geldt: we doen aan bronscheiding waar het kan (laagbouw), nascheiding waar het nog niet mogelijk is (hoogbouw). Enkele grote gemeenten met veel hoogbouw maken daarom ook de keuze om alleen nog maar aan nascheiding te doen. Zie ook de afweging in het Achtergronddocument bij de Keuzenotitie Gemeentelijk Grondstoffenplan (2020).

Nagescheiden plastic, blik en drinkpakken

Brongescheiden plastic, blik en drinkpakken

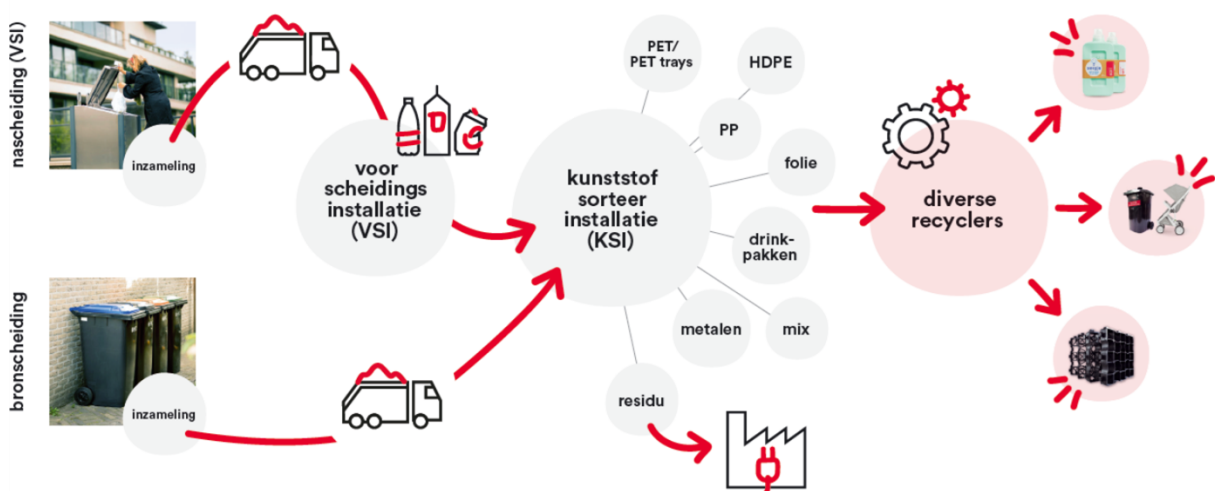

Enkele belangrijke opmerkingen:

- Alleen plastic, blik en drinkpakken kan via nascheiding. Gft en etesnresten, papier en textiel kunnen niet gerecycled worden als het met restafval in aanraking is geweest.
- De kwaliteit van brongescheiden materiaal is beter dan nagescheiden plastic, blik en drinkpakken.
- Bronscheiding van plastic, blik en drinkpakken leidt ook tot beter scheidingsgedrag op de andere stromen. Hierdoor blijft er minder restafval over dan bij nascheiding.
- Met alleen nascheiding wordt de VANG-doelstelling niet gerealiseerd.
- Gemeenten ontvangen een bedrag per ton voor brongescheiden materiaal, niet voor nagescheiden materiaal. Daardoor is bronscheiding in de laagbouw goedkoper.
- Nascheiding levert iets meer plastic, blik en drinkpakken op, maar door bronscheiding gaan inwoners ook andere stromen beter scheiden. Hierdoor blijft er minder restafval over dan bij nascheiding.

Afval scheiden via twee routes:

Recycling en verwerking plastic, blik en drinkpakken

Kosten bron- versus nascheiding

De gemeente heeft hoge kosten voor verwerking van restafval, maar krijgt juist een uitkering uit het Afvalfonds voor brongescheiden plastic, blik en drinkpakken. Concreet:

- De verwerking van restafval kost € 101,58 per ton (exclusief btw en afvalstoffenbelasting, 2021), ook als dit afval wordt nagescheiden.
- De gemeente ontvangt € 245 per ton (2021) van het Afvalfonds voor goedgekeurd, brongescheiden plastic, blik en drinkpakken.
- Het verschil per ton is dus ruim € 346.

Belangrijkste conclusie:

Bij nascheiding wordt meer restafval ingezameld dan bij bronscheiding. Dat is financieel nadelig voor een gemeente, omdat elke ton die bij bronscheiding apart wordt ingezameld, geen geld kost, maar juist geld oplevert. Het verschil per ton is fors. Invoering van nascheiding bij laagbouw zal in Medemblik leiden tot een kostenstijging.

communicatie-aanpak recycle-tarief in Medemblik.

Beter afval scheiden en minder restafval overhouden: goed voor het milieu én je krijgt invloed op de hoogte van je afvalstoffenheffing. Dat is recycle-tarief. Het is een nieuwe manier van het berekenen van de afvalstoffenheffing. Ben jij een goede afvalscheider en heb je weinig restafval? Dan betaal je ook minder!

de goede afvalscheider wordt beloond!

Doel

Inwoners actief, tijdig en begrijpelijk informeren over de introductie van recycle-tarief.

doel Medemblik:
100 kg restafval per
persoon in 2025.

Doelgroepen

Alle inwoners van Medemblik. Maar ook dorpsverenigingen, buurtwerkers en woningbouwvereniging.

Uitgangspunten

- Persoonlijk contact is belangrijke pijler.
- Communicatie zo lokaal en herkenbaar mogelijk.
- In meerdere talen aanbieden.
- Aansluiten bij HVC-communicatie-pakket.
- Rol voor lokale ambassadeurs.
- Aandacht voor afval scheiden én hergebruik (wat gebeurt er nadat afval gescheiden is ingezameld).

3 pijlers communicatie

- PERSOONLIJK CONTACT afvalcoaches, informatiebijeenkomsten, klantcontacten en chauffeurs.
- OFFLINE brieven, flyers, artikelen h-a-h krant.
- ONLINE filmpjes, social media, digitaal gemeente nieuws.

Handig!

Inwoners zien op de HVC-app hoe vaak ze restafval aanbieden. En de app daagt inwoners uit; lukt het om beter afval te scheiden en minder restafval over te houden?

hvc.

planning

• juni
besluitvorming
gemeenteraad

• november
vaststelling vast/
variabel tarief

• januari '22
invoering
systeem

Bijlage 3 Gemeentelijke organisatiekosten recycle-tarief

HVC heeft in de businesscase-uitwerking van het scenario recycle-tarief rekening gehouden met de kosten die gemoeid zijn met het op orde krijgen van de basisvoorzieningen, zoals GFe-cocons bij hoogbouw en plaatsing van extra grondstofcontainers voor textiel en glas en de uitleesapparatuur op voertuigen en het databeheer in de HVC-administratie. Ook is rekening gehouden met extra kosten als gevolg van vervuiling van de grondstofstromen (afkeur van een deel van de ingezamelde plastic, blik en drinkpakken, gft en etensresten, papier en andere grondstofstromen)

Aanvullend hierop zijn er ook consequenties voor de gemeentelijke organisatie. Deze zijn in onderstaande tabel globaal in beeld gebracht. Dit is gedaan op basis van de gesprekken met de verschillende afdelingen en taakvelden van de gemeente. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van HVC en is geput uit ervaringen elders (ingebracht door Buiten organisatieadvies). In de onderstaande tabel / checklist is het resultaat van deze inventarisatie opgenomen.

Post/onderdeel	Toelichting	Inschatting/raming consequenties
Begeleiding en advisering		
Projectleiding	Zowel bij HVC als bij de gemeente moet de invoering van het recycle-tarief goed begeleid worden. Bij de gemeente moet er voldoende beleidsmatige en regiecapaciteit beschikbaar zijn.	Benodigde capaciteit aan HVC zijde zit in de aanbieding (uitwerking business case) HVC. Gemeente moet rekening houden met extra eenmalige inzet voor regie en beleidsmatige advisering gedurende de implementatiefase. Deze extra inzet wordt geraamd op 200 uur voor de periode van een jaar (september 2021 tot en met september 2022), uitgaande van € 100 per uur bedragen de extra kosten € 20.000 (incidenteel).
Opstellen locatieplan OGC	Tijdelijk/eenmalig. Speelt nauwelijks bij keuze voor profiel 5 (invoering recycle-tarief op basis van huidige wijze van inzameling restafval). Er zijn nog een paar zakkenwijken, locaties met gezamenlijke containers en bovengrondse containers. Voor deze locaties is maatwerk vereist. In geval van keuze voor restafval op afstand (profiel 6) moet wel rekening worden gehouden met extra inzet aan gemeentezijde.	Projectleiderskosten van HVC zitten in aanbieding (uitwerking business case) HVC. Consequenties: nauwelijks. Uitgegaan wordt van profiel 5. Voor de locaties waar maatwerk vereist is, heeft HVC in de businesscase ruimte voor 5 ondergrondse containers opgenomen.
Extra communicatie/afvalcoaching/klantenservice	De invoering van het recycle-tarief vereist dat er goede en tijdige communicatie plaatsvindt richting inwoners.	Extra afvalcoaching in implementatiefase zit in de uitwerking business case HVC. Gemeente moet rekening houden met extra eenmalige inzet voor communicatie vanuit gemeente. 1 dag in de week voor een jaar. 260 uur (via inhuur, € 25.000).
Toezicht/handhaving	Om ontwijkgedrag te beheersen, is naast afvalcoaching, inzet van gemeentelijke toezicht- en handhavingscapaciteit nodig. Intern moeten goede afspraken worden	Ervaringen elders maken duidelijk dat in ieder geval het eerste jaar extra handhavingscapaciteit beschikbaar moet zijn. Daarna kan de inzet weer terug naar het oorspronkelijke niveau. Uitgaande van

	gemaakt over deze inzet.	deze ervaringen gaat het om een extra handavingsinzet van 0,5-0,6 fte voor 1,5 jaar nodig. Dit komt dan uit op 1.500 uur. Bij inhuur komt dit neer op circa 120.000 (incidenteel). Goede afspraken met handhaving over die inzet.
Administratie/registratie		
ICT-koppeling met belastinginning gemeente	Eenmalige kosten voor aanpassing belastingstelsel gemeente	Uit de inventarisatie bij de gemeente blijkt dat er in het gemeentelijk systeem een module bij komt. De eenmalige kosten daarvan bedragen € 6.150. Jaarlijkse kosten bedragen € 4.510. Daarnaast is beperkte capaciteit nodig om de module gebruiksklaar te maken, waaronder het simuleren van testbestanden.
Inningskosten gemeente	Versturen facturen aan huishoudens voor variabele deel heffing. Het eventueel aanpassen en gereed maken van de eigen systemen, zodanig dat de inning/facturatie van de variabele tarieven geautomatiseerd kan plaatsvinden. Regelmatig (wekelijks?) updaten van adresbestanden/-gegevens	In het eerste jaar moet de gemeente rekening houden met extra inzet voor het beantwoorden van vragen en het afhandelen van bezwaar en beroep. Gelet op ervaringen elders wordt uitgegaan van circa 60 tot 80 vragen en enkele casussen die meer aandacht vragen. De extra inzet wordt geraamd op 200 uur. Uitgaande van uitbesteding betekent dit extra kosten van € 20.000 (incidenteel) Ervaringen elders laten zien dat rekening moet worden gehouden met beperkte extra structurele inningskosten, vooral ook in verband met hogere frequentie van updaten/uitwisselen adresgegevens. Mede gebaseerd op ramingen van afdeling belastingen van de gemeente Opmeer en de ervaring van Buiten Organisatieadvies betekent dit: • Bijhouden bestandvergelijking panden. (per kwartaal 5 uur extra = 20 uur pj) • Opvoeren recycle-tarief in het systeem plus draaien aanslagen (per maand 4 uur = 48 uur pj) • Bezwaren aanslagen (per maand 8 uur = 96 uur pj) • Innen en navordering (per maand 3 uur = 36 uur pj) • Ondersteuning automatisering (extern per maand) 4 uur = 48 uur pj In totaal: 20 + 48 + 48 + 36 + 96 = 248 uur € 80 (raming) = circa € 19.840 per jaar structureel.
Verordening afvalstoffenverordening	Verordening afvalstoffenheffing moet worden aangepast aan het recycle-	De gemeentelijke afvalstoffenheffing moet periodiek worden vastgesteld, aanpassing

	tarief	ivm recycle-tarief loopt hier in mee. Geen aanpassing qua inzet nodig.
Juridische zaken		
	Documenten, zoals gemeentelijke verordeningen, verwerkersovereenkomst en dienstverleningsovereenkomst (addendum) moeten worden aangepast.	HVC en de gemeente passen gezamenlijk de addendum op de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en verwerkingsovereenkomst aan. De gemeente dient zelf haar verordeningen aan te passen.
Verwerkingskosten		
Extra zwerfvuil, dumpingen en bijplaatsingen	De gemeente kan te maken krijgen met extra vervuiling, bijplaatsingen en dumpingen. Het is noodzakelijk om de nulsituatie goed in beeld te hebben. Het kan nodig blijken om de extra reinigingsrondes rond verzamelcontainers te rijden en dumpingen op te ruimen.	Huidig aantal ondergrondse containers is beperkt, aantal bijplaatsingen nihil. Alleen bij een paar hotspots zijn bijplaatsingen. Gemeente moet rekening houden met extra eenmalige kosten voor in beeld brengen nulsituatie (kosten scan € 5.000). Op basis van ervaringen elders moet met name het eerste jaar rekening worden gehouden met extra bijplaatsingen en dumpingen. Raming voor het 1 ^e jaar: 200 uur extra inzet buitendienst (= € 16.000) en € 20.000 extra verwerkingskosten (= incidenteel). Daarna (structureel): 100 uur extra inzet buitendienst en € 10.000 extra budget verwerkingskosten.

Samenvattend totaal

Onderdeel	Incidenteel	Structureel (per jaar)
Projectleiding	€ 20.000	-
Communicatie	€ 25.000	-
Handhaving	€ 120.000	-
Juridische documenten	-	-
ICT-koppeling	- 6.150	- 4.510
Inning heffing	€ 20.000	€ 19.840
Nulmeting	€ 5.000	-
Opruimen bijplaatsingen, dumpingen	€ 16.000 (uren) € 20.000 (verwerkingskosten)	€ 8.000 (uren) € 10.000 (verwerkingskosten)
Totaal	€ 232.150	€ 42.350

Samenvattend per jaar

Onderdeel	Tijd	2021	2022	2023
Projectleiding	Sept. 2021 – sept. 2022	7.000	13.000	-
Communicatie	Okt. 2021 – okt. 2022	6.500	18.500	-
Handhaving	Jan. 2022 – juli 2023	-	80.000	40.000
ICT-koppeling	Q3 en Q4	- 6.150	-	-
Inning heffing	Jan. 2022 – dec. 2022	-	20.000	-
Nulmeting	Q3 / Q4	5.000	-	-
Opruimen bijplaatsingen, dumpingen	Jan. 2022 – dec. 2022	-	36.000	-
Totaal	€ 232.150	€ 24.650	€ 167.500	€ 40.000